Lähettäjä: Larja Liisa (TEM) <Liisa.Larja@gov.fi>
Lähetetty: perjantai 3. toukokuuta 2024 10.11
Aihe: Valiokuntakuulemisessa esitetty kysymys, Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta torstai 18.04.2024 klo 12.15 / HE 13/2024 vp / Asiantuntijapyyntö

Hei!

Eilisessä kuulemisessa tiedusteltiin ansiosidonnaisen porrastuksen yhteisvaikutuksia lomakorvausten jaksotuksen ja omavastuuajan pidennyksen kanssa ja pohdittiin miten nämä muutokset vaikuttavat pienipalkkaisen työttömän toimeentuloon.

Lupasin selvittää asiaa STM:stä, jonne etuusasiat kuuluvat. Alla STM:n (Maisonlahti) laatima vastaus. Ansiosidonnaisen porrastusaika kuluu siis vain niinä päivinä, kun etuutta maksetaan ja omavastuuaika sekä aika, jolle lomakorvaus on jaksotettu eivät kuluta tätä aikaa.

Ehdotetussa TTL 6 luvun 3 a §:n 1 momentissa säädettäisiin, että
Ansiopäiväraha tai ansiopäiväraha, johon maksetaan korotettua ansio-osaa, *maksetaan*

1) 40 täyttä työttömyyspäivää vastaavalta ajalta täytenä siten kuin 1 §:n 3 momentissa säädetään;

2) 1 kohdassa tarkoitetun maksukauden jälkeen, ansiopäivärahan ansio-osaa tai korotettua ansio-osaa vähennetään niin, että 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu ansiopäiväraha on 80 prosenttia täydestä ansiopäivärahasta kunnes ansiopäivärahaa *on maksettu* yhteensä 170 työttömyyspäivältä; ja

3) 2 kohdassa tarkoitetun maksukauden jälkeen ansiopäivärahan ansio-osaa tai korotettua ansio-osaa vähennetään niin, että 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu ansiopäiväraha on 75 prosenttia täydestä ansiopäivärahasta.

Hallituksen esityksen HE 13/2024 vp sivuilla 129-130 muutosehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että:
Pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin siitä, miltä ajalta ansiopäiväraha maksettaisiin nykyistä vastaavasti luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitetun suuruisena, eli täyden ansiopäivärahan määräisenä. Tämä aika olisi 40 sellaista täyttä työttömyyspäivää vastaava aika, *jona työttömyysetuuden hakijalle on maksettu ansiopäivärahaa*.

ja
Momentissa tarkoitetut työttömyyspäivät laskettaisiin vastaavalla tavalla kuin etuuspäivät huomioidaan lain 6 luvun 7 §:n mukaisessa enimmäisajassa. Tästä seuraisi, että jos kokonaan työttömälle maksettava ansiopäiväraha maksetaan alennettuna, alennettu päiväraha huomioitaisiin enimmäisajassa ja ansiopäivärahan alentamisen laskurissa täytenä päivärahana. Jos alennettu ansiopäiväraha maksetaan soviteltuna, työttömyyspäivien määrä kertyisi hitaammin kuin jos etuus maksettaisiin kokonaan työttömän ansiopäivärahana. Alennettu soviteltu päiväraha muunnettaisiin määrän perusteella täysiksi alennetuiksi päivärahapäiviksi, jotka kerryttäisivät enimmäisaikaa ja alentamisessa käytettävää laskuria.

Edellä kuvatusta seuraa, että 40 ja 170 täyteen työttömyyspäivään luetaan vain päivät, joilta *ansiopäivärahaa on maksettu*. Aikaa, jolle lomakorvaus on jaksotettu tai aikaa, joka kohdistetaan omavastuuajaksi, ei lueta enimmäisaikaan laskettaviin työttömyyspäiviin taikka näihin 40 tai 170 työttömyyspäivään. Ne eivät siis syö mainittua 40 työttömyyspäivää, joilta ansiopäivärahaa siis edellytetään maksetun.

Ansiopäivärahan saajaan sovellettavan lomakorvauksen jaksottamisen ja omavastuuajan keskinäisestä suhteesta säädetään työttömyysturvalain 5 luvun 13 §:ssä seuraavasti:
Omavastuupäiviksi ei lueta niitä päiviä:
1) joina henkilö ei täytä ansio- tai peruspäivärahan saamiselle 2 luvussa säädettyjä edellytyksiä;
2) joina henkilö työllistyy yritystoiminnassa tai omassa työssään, jos työllistyminen kestää yhdenjaksoisesti enintään kaksi viikkoa;
3) joilta henkilöllä ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan 2 a tai 3 luvussa tarkoitettujen rajoitusten vuoksi;
[jatkuu

Lomakorvauksen jaksottamisesta säädetään työttömyysturvalain 3 luvun 6 §:n 2 momentissa. Hallituksen esityksen HE 73/2023 vp yksityiskohtaisissa perusteluissa lomakorvauksen jaksottamisen ja omavastuuajan keskinäistä suhdetta kuvattiin sivulla 93 seuraavasti:
Omavastuuaika ja lomakorvauksen jaksottaminen eivät puolestaan voisi kulua samanaikaisesti, sillä omavastuuaikaa ei kerrytä aika, jolta työttömyysetuutta ei voida maksaa työttömyysturvalain 3 luvun rajoitusten vuoksi. Tästä säädetään voimassa olevassa työttömyysturvalain 5 luvun 13 §:n 3 momentin 3 kohdassa ja 7 luvun 10 §:n 2 momentin 3 kohdassa.

Ystävällisin terveisin,

Liisa Larja

Liisa Larja
Erityisasiantuntija
Työ- ja elinkeinoministeriö
Aleksanterinkatu 4
PL 32, 00023 Valtioneuvosto